

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

PREDMET ŠĆEPANOVIĆ protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Prijava br. 21196/21)

OSUDA

STRASBOURG

15. novembar 2022

Ova presuda je konačna, ali može biti predmet uredničke revizije.

U predmetu Šćepanović protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjeda kao Odbor u sastavu:

Tim Eicke, predsjednik,

Faris Vehabović,

Pere Pastor Vilanova, *sudije,*

i Ljudmila Milanova, *v.d. zamjenika sekretara Odjeljenja,*

uzimajući u obzir:

Prijavu (br. 21196/21) protiv Bosne i Hercegovine koju je Sudu po članu 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ("Konvencija") podnijela 13. aprila 2021. godine crnogorski državljanin gosp. Vasilije Šćepanović, rođen 1986. godine i živi u Herceg Novom, Crna Gora, („podnositelj zahtjeva“) koga je zastupao g. D. Barbarić, advokat iz Mostara;

Odluku da obavijesti Vladu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: "Vlada"), koju zastupa v.d. gđa. J. Cvijetić, o prigovoru u vezi sa deportacijom podnosioca predstavke po članu 8. Konvencije, te da se ostatak prijave odbaci kao nedopustivo;

Izjave stranaka;

Nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost 18.10.2022. godine, donosi sljedeću presudu, koja je donesena navedenog dana:

SADRŽAJ PREDMETA

1. Predmet se odnosi na navode o proizvoljnoj deportaciji u Crnu Goru.
2. Podnositelj prijave se preselio iz Crne Gore u Bosnu i Hercegovinu krajem 2013. godine. 2015. godine oženio se državljanicom Bosne i Hercegovine i sa njom dobio dijete. Nadležni organi su 2019. godine donijeli odluku da mu ukinu dozvolu boravka, protjeraju ga i zabrane ulazak u Bosnu i Hercegovinu na tri godine jer je, prema informacijama Državne obavještajne agencije, predstavljao prijetnju po nacionalnu sigurnost. Sud Bosne i Hercegovine ("Državni sud") potvrdio je tu naredbu 2020. godine. Ustavni sud je 14. oktobra 2020. godine utvrdio da nije došlo do povrede člana 8. Konvencije. U međuvremenu, 16. maja 2019. godine, podnositelj prijave je napustio zemlju. On je 17. maja 2022. godine, nakon isteka trogodišnje zabrane, ponovo pokušao da uđe u Bosnu i Hercegovinu, ali mu je ulazak odbijen uz obrazloženje da i dalje predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti. Na tu Odluku nije uložio žalbu.

OCJENA SUDA

3. Podnositelj prijave se žalio, pozivajući se na član 8. Konvencije, da je naredba iz 2019. godine proizvoljna. Konkretno, on je naveo da je naredba bila nejasna, da se u njoj primjenjuju opći uslovi kojima nedostaje specifičnost koja bi mu omogućila bilo kakvo smisleno pobijanje navoda protiv njega.
4. Sud primjećuje da ova pritužba nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3. tačka (a) Konvencije ili neprihvatljiva po bilo kom drugom osnovu. Stoga se mora proglasiti prihvatljivim.

5. Strane su saglasne da je osporena naredba predstavljala miješanje organa javne vlasti u ostvarivanje prava podnosioca prijave na poštovanje njegovog porodičnog života, zagarantovanog članom 8. Takvo miješanje će predstavljati povredu člana 8, ako nije "u skladu sa zakonom", ostvaruje legitiman cilj u smislu stava 2. i "neophodan je u demokratskom društvu".

6. U nizu bugarskih predmeta, Sud je razvio ideju o potrebi za proceduralnim garancijama kao sastavnim dijelom zakonitosti odluka o protjerivanju i ekstradiciji prema članu 8. Konvencije (vidi, između ostalog, *Al-Nashif v. Bugarska*, br. 50963/99, 20. jun 2002. i *Amie i drugi protiv Bugarske*, br. 58149/08, 12. februar 2013.). Iz ove sudske prakse jasno je da čak i kada je nacionalna sigurnost u pitanju, koncepti zakonitosti i vladavine prava u demokratskom društvu zahtijevaju da mjere koje utiču na osnovna ljudska prava budu predmet nekog oblika kontradiktornog postupka pred nezavisnim tijelom nadležnim da preispita razloge za odluku i relevantne dokaze, uz odgovarajuća proceduralna ograničenja u pogledu upotrebe povjerljivih podataka (vidi *Amie i drugi*, prethodno navedeno, stav 92). U kontekstu takvog postupka, dotična osoba mora biti u mogućnosti da ospori tvrdnju izvršne vlasti da je nacionalna sigurnost ugrožena. Iako će procjena izvršne vlasti o tome šta predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, naravno, imati značajnu težinu, nezavisno tijelo mora biti u stanju djelovati u slučajevima kada procjena nema razumnu činjeničnu osnovu ili otkriva da je tumačenje "nacionalne sigurnosti" nezakonito ili protivno zdravom razumu i proizvoljno (vidi *Al-Nashif*, gore citirano, stav 124).

7. Podnositelj prijave u predmetnom slučaju imao je priliku da zatraži sudske preispitivanje naredbe iz 2019. godine pred Državnim sudom (za razliku od *Al-Nashifa*, ranije citiranog, stav 126). Nije sporno da je Državni sud potpuno nezavisan sud, da razmatra sve dokaze na kojima se zasniva naredba Ministarstva sigurnosti o deportaciji pojedinca i formira svoje nezavisno mišljenje o tome da li je Ministarstvo donijelo ispravnu odluku (za razliku od *Liu protiv Rusije* (br. 2), br. 29157/09, stavovi 88-89 i 91, 26. jul 2011. godine). Stoga je nadležno da istraži i, ako je potrebno, odbaci tvrdnju Ministarstva sigurnosti da dotično lice predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti.

8. Međutim, u postupku pred tim sudom, ni podnositelj prijave ni njegovi advokati nisu mogli utvrditi ni najmanje činjenične razloge za njegovo protjerivanje. Nadalje, u Bosni i Hercegovini ne postoje specijalizovani advokati koji imaju relevantna ovlaštenja za pristup povjerljivim dokumentima u predmetima koji nisu dostupni dotičnim licima (suprotno *I.R. i G.T. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 14876 /12 i 63339/12, stav 63, 28. januar 2014. i *Saeed protiv Danske* (odl.), br. 12, stavovi 168-92, 15. oktobar 2020. godine, u kojem se Sud bavio sličnim pitanjem, iako na osnovu člana 1. Protokola br. 7 uz Konvenciju). Konačno, Državni sud je dao vrlo opšti odgovor, odbacivši prigovor podnosioca predstavke da nije djelovao na štetu nacionalne sigurnosti. Sud je samo smatrao da se iz dokaza sadržanih u spisu može vidjeti da je prisustvo podnosioca predstavke predstavljalo prijetnju nacionalnoj sigurnosti, bez ikakve provjere vjerodostojnosti i istinitosti dokaza koje mu je dostavila nacionalna obavještajna agencija (vidi *Amie i drugi*, stav 98, i *Muhammad i Muhammad protiv Rumunije*, stav 199, oba gore pomenuta). Iz ovih razloga, Sud se ne slaže sa Vladom da je podnositelju prijave omogućeno da efikasno iznese razloge protiv protjerivanja i da bude zaštićen od svake proizvoljnosti. Naime, Sud je u više navrata ponavljao da se sve odredbe Konvencije moraju

tumačiti i primjenjivati na način da njena prava budu praktična i djelotvorna, a ne teorijska i iluzorna (vidi, na primjer, *Muhammad i Muhammad*, gore citirano, stav 122.) .

9. Sud stoga smatra da, iako su podnositeku prijave date određene proceduralne garancije protiv arbitrarnosti, ove garancije nisu bile adekvatne i dovoljne da zadovolje proceduralne zahtjeve člana 8. Kao rezultat toga, miješanje u njegovo pravo na poštovanje njegovog porodičnog života nije u skladu sa "zakonom" koji ispunjava zahtjeve Konvencije.

10. Shodno tome, došlo je do povrede člana 8. Konvencije. S obzirom na to, Sud nije dužan utvrditi da li je miješanje u porodični život podnosioca prijave imalo legitiman cilj i, ako jeste, da li je bilo srazmjerno cilju kojem se težilo.

PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

11. Podnositelj prijave je tražio 35.000 eura (EUR), što odgovara gubitku prihoda koji je navodno pretrpio zbog protjerivanja, na ime materijalne štete, 20.000 eura na ime nematerijalne štete i 1.000 eura na ime troškova i izdataka.

12. Vlada je osporila tvrdnje podnosioca prijave.

13. Sud navodi da jedini osnov na kojem se može dodijeliti pravična naknada, u ovom slučaju, leži u činjenici da podnositelj prijave nije uživao dovoljne proceduralne garancije u postupku koji je doveo do njegovog protjerivanja. Sud ne može spekulirati o bilo kakvom drugom ishodu postupka. Stoga odbija tužbeni zahtjev koji se odnosi na materijalnu štetu. Istovremeno, podnositelju prijave dosuđuje 4.500 eura za nematerijalnu štetu, plus sve poreze koji bi mogli biti naplaćeni. Konačno, Sud primjećuje da podnositelj prijave nije dostavio nikakve dokaze (račune ili fakture) o nastalim troškovima i izdacima. Samo pozivanje na tarifu koju su postavile lokalne advokatske komore, na primjer, nije dovoljno u tom pogledu. Njegov zahtjev za troškove i izdatke se stoga odbija zbog nedostatka dokaza.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* aplikaciju dozvoljenom;

2. *Presuđuje* da je došlo do povrede člana 8. Konvencije;

3. *Presuđuje*

(a) da tužena država treba da isplati podnositelju prijave, u roku od tri meseca, 4.500 (četiri hiljade i

petsto evra), uvećano za sve poreze koji bi se mogli naplatiti, u korist nematerijalne štete, koja će se konvertovati u valutu tužene države po kursu koji se primjenjuje na dan obračuna;

(b) da od isteka navedena tri mjeseca do namirenja gore navedenog iznosa na navedeni iznos plaća običnu kamatu po stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke u periodu neplaćanja povećana za tri procentna poena;

4. *Odbacuje* preostali dio zahtjeva podnosioca prijave za pravičnu kompenzaciju.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi 15. novembra 2022. godine, u skladu sa pravilom 77. stavovi 2. i 3. Poslovnika Suda.

Ljudmila Milanova
Vršilac dužnosti zamjenika predsjednika

Tim Eicke
predsjednik